

Det Nationale
Center for
Fremmedsprog

Forankring

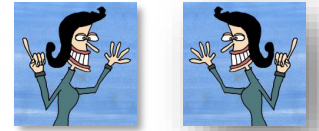
Samarbejde om fremmedsprog på skolen

- lokale 4A.0.68

Forankring - Samarbejde om fremmedsprog på skolen

- Konsulent i Kolding Kommune og sprogfagsvejleder Tine Majgaard Mortensen
- Konsulent i Aalborg Kommune Rikke Lübæch Christensen

Hvordan kan den kommunale forvaltning i tæt samarbejde med skoleledelse og lærergruppen igangsætte og forankre indsatser for fremmedsprogfagene?

- Workshopen vil bestå af korte oplæg og gruppeaktiviteter

1. Eleverne

Stadig færre elever opnår solide fremmedsprogskompetencer.

Motivationen for at lære sprog er dalende.

Faghæfterne til fremmedsprogfagene i grundskolen understreger vigtigheden af både **sammenhæng** og **transfer** mellem de forskellige fremmedsprogfag, hvilket understøttes af forskning i sprogtilegnelse og flersprogethed.

Undersøgelser viser, at der **mangler strukturel, indholdsmæssig og didaktisk sammenhæng** mellem fremmedsprogfagene. Denne mangel på sammenhæng må antages at påvirke udviklingen af elevernes fremmedsprogskompetencer, deres motivation for at lære fremmedsprog og deres tilvalg eller fravalg af fremmedsprog i deres videre uddannelse.

Desuden viser undersøgelser, at lærerne i grundskolen oplever **manglende** muligheder for og prioritering af **fremmedsprogfaglig efteruddannelse**.

En vej til, at eleverne får en bedre fremmedsprogsundervisning og oplever øget motivation for at lære sprog, er at sætte **fokus på fremmedsprogdidaktisk opkvalificering af lærerne**.

- Fremmedsprogskompetencer er vigtige, og eleverne vil gerne lære fremmedsprog.
- Eleverne kan godt lide fremmedsprog, men de er ikke så vilde med fremmedsprogundervisning.
- Den undervisning, eleverne oplever, lever ikke op til elevernes mål om at kunne kommunikere på fremmedsprog.
- Eleverne oplever et skel mellem fremmedsprog i skolen og fremmedsprog i virkeligheden.
- Engelsk opfylder deres kommunikationsbehov.
- Kun få elever ser sprog som en nøgle til verden.
- Andre relevante faktorer:
  - Relationer og læringssyn
  - Oplevelse af medbestemmelse
  - Antal undervisningstimer, timernes placering på dagen
  - Lærerskift

2. Kommunal sprogfagskoordinator

Hver kommune etablerer en kommunal koordinatorfunktion for fremmedsprogsområdet.

Den kommunale sprogfagskoordinator kan:

- være tovholder for implementering af kommunens strategiske arbejde med fremmedsprog.
- bidrage til kvalitetsudvikling af fremmedsprogsundervisningen i kommunen eller på den enkelte skole.
- formidle ny viden, nye ministerielle tiltag, nye projekter og øvrig relevant viden til skolerne.
- faciliterer et kommunalt netværk for sprogfagsvejledere.
- vejlede og sparre med ledelse og resourcepersoner på de enkelte skoler.
- arrangere og evt. afholde kompetenceudviklingskurser for fremmedsproglærere.

Årshjul - Fremmedsprog	Deltagere	Tid	Sted	Ansvarlig	Tidsforbrug
Inspirationsdag for tysklærere	Tysklærere	August/september	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
Inspirationsdag for engelsklærere	Engelsklærere	August/september	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
PLF Fremmedsprog	Sprogfagsvejledere og tovholder for fremmedsprog	September	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
Kompetenceudviklingsforløb	Fremmedsproglærere	Oktober	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer eller 2 x 3 timer
Læringsfællesskab på skolerne	Fremmedsproglærere	Oktober/november	Skolen	Sprogfagsvejleder/Tovholder på skolerne + evt. kommunal Fremmedsprogs konsulent	Aftales på skolerne
PLF Fremmedsprog	Sprogfagsvejledere og tovholder for fremmedsprog	November	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
Læringsfællesskab på skolerne	Fremmedsproglærere	Januar/februar	Skolen	Sprogfagsvejleder/Tovholder på skolerne + evt. kommunal Fremmedsprogs konsulent	Aftales på skolerne
PLF Fremmedsprog	Sprogfagsvejledere og tovholder for fremmedsprog	Februar/marts	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
Kompetenceudviklingsforløb	Fremmedsproglærere	Februar/marts	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer eller 2 x 3 timer
Læringsfællesskab på skolerne	Fremmedsproglærere	Marts/April	Skolen	Sprogfagsvejleder/Tovholder på skolerne + evt. kommunal Fremmedsprogs konsulent	Aftales på skolerne
Bliv klar til FP9/FP10 Engelsk	Fremmedsproglærere	April	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	2 timer
Bliv klar til FP19/FP10 Tysk	Fremmedsproglærere	April	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	2 timer
PLF Fremmedsprog	Sprogfagsvejledere og tovholder for fremmedsprog	Maj/juni	Pædagogisk Center	Fremmedsprogs konsulent	3 timer
Læringsfællesskab på skolerne – planlægning af næste skoleår	Fremmedsproglærere	Juni	Skolen / Pædagogisk Center	Sprogfagsvejleder/Tovholder på skolerne + evt. kommunal Fremmedsprogs konsulent	Aftales på skolerne

3. Netværk for sprogfagsvejledere og -koordinatorer

- Hver kommune etablerer et netværk for skolernes sprogfagsvejledere.
- Netværket fungerer som et forum for vidensdeling, erfaringsudveksling og kollegial sparring.
- Netværket faciliteres af den kommunale koordinator for området.

Indhold på netværksmøderne kunne være:

- Kendskab til hinandens kontekster
- Kendskab til kommunens arbejde på fremmedsprogsområdet
- Indledende faser af etablering af læringsfælleskaber
- Sparring og erfaringsudveksling i forbindelse med læringsfælleskaber
- Brobygning til ungdomsuddannelserne
- Samarbejde med det lokale erhvervsliv
- Internationalt samarbejde og udveksling
- Samarbejde om etablering af rammer for fremmedsprogsområdet på den enkelte skole

Netværksmøderne giver vejlederne:

- Kendskab til hinandens kontekster
- Kendskab til kommunens indsatser på området
- Mulighed for sparring med hinanden og den kommunale koordinator om vejlederopgaverne

Kommunen får gennem netværksmøderne:

- Mulighed for at følge den lokale udvikling af fremmedsprogsområdet
- Grundlag for at sikre en systematisk indsats i samarbejde med vejledere og skoleledere

Nationalt netværk

- En gang årligt
- Afholdt af NCF
- For vejledere, ledere, konsulenter, koordinatore og øvrige ressourcepersoner, der arbejder med fremmedsprog på grundskoleområdet eller på de gymnasiale uddannelser

Netværket

- fungerer som forum for erfaringsudveksling og vidensdeling på tværs af skoler, uddannelsesniveauer og kommuner
- giver deltagerne mulighed for at blive opdateret på ny viden og nye tiltag inden for fremmedsprogområdet
- inspirerer til nye tiltag og indsatser på området

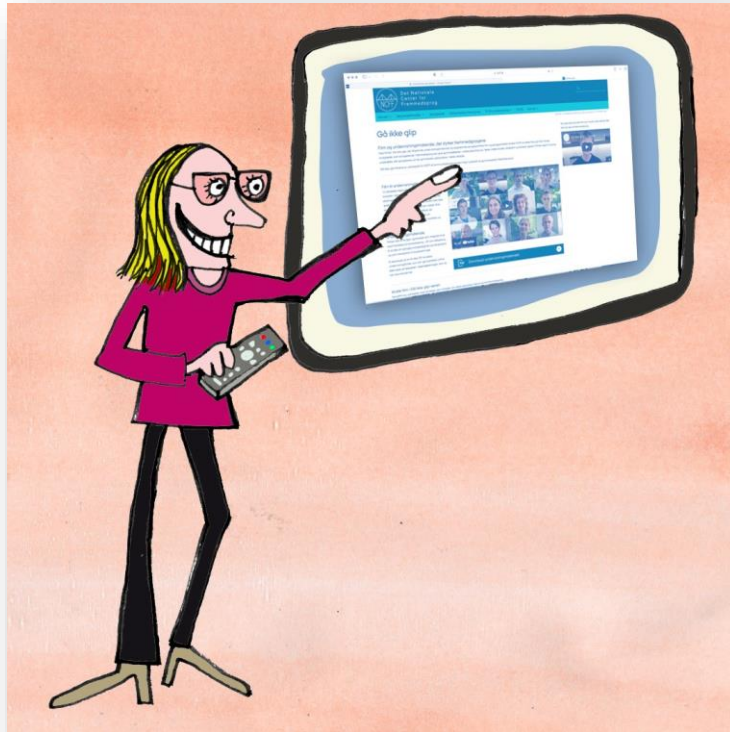
Første møde: 19/3-24 i Kolding

Tema: forankring af strategiske/didaktiske indsatser

4. Sprogfagsvejleder

Det anbefales, at alle skoler får uddannet og etablerer en sprogfagsvejleder.

Det faglige udbytte for de lærere, der uddannes til sprogfagsvejledere, er en dybdegående fagdidaktisk viden, som de skal bruge til at **rådgive, vejlede** og **spørre** med deres kollegaer og **koordinere** udviklingsprojekter på skolen.

Konkret vil de være i stand til at:

- understøtte samarbejde mellem skolens fremmedsproglærere på tværs af sprog og årgange
- yde fagdidaktisk rådgivning af lærerne med fokus på bl.a. brug af it og styrkelse af ordforråd, mundtlighed, flersprogethed og funktionel grammatik
- igangsætte og koordinere udviklingsprojekter i samarbejde med skolens lærere og ledelse

Dermed fungerer sprogfagsvejlederen som

- Lokal bannerfører for udvikling af fremmedsprogfagene
- Tovholder for læringsfællesskaberne på skolerne
- Sparringspartner for skoleledelsen inden for fremmedsprogområdet

Afgørende krumtap i den praksisændring, som den samlede kompetenceudvikling af lærerne gerne skal resultere i.

Gennem deltagelse i det kommunale netværk får sprogvejlederen mulighed for

- At skabe større forståelse for rollen som vejleder
- At komme med input til kommunen fra praksis ude på skolerne

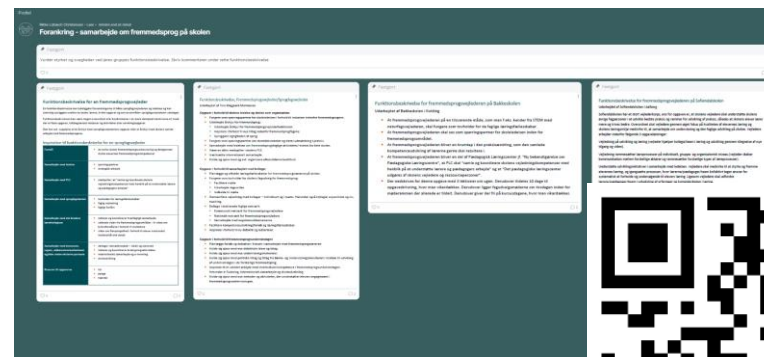

Gruppeaktivitet 1 (20 min)

På hvert bord ligger fire forskellige funktionsbeskrivelser for en fremmedsprogvejleder.

I skal orientere jer i alle fire og nærlæse den med kryds på. Vurdér styrker og svagheder ved jeres gruppes funktionsbeskrivelse og kommenter på denne padlet

5. Læringsfællesskab

Definition: fagligt og fællessprogligt fællesskab, hvor skolens fremmedsproglærere deltager på tværs af sprog og årgange.

Formål: at styrke sammenhængen mellem sprogfagene og den fagdidaktiske kultur på skolerne og dermed elevernes oplevelse af sammenhæng og progression i sprogfagene.

Hvem og hvordan: Skoleledelsen understøtter læringsfællesskaber i forhold til tid, struktur og logistik, mens sprogfagsvejlederen koordinerer og understøtter arbejdet i læringsfællesskabet med faglig sparring og rådgivning.

Anbefaling: at man som skole etablerer et læringsfællesskab for alle skolens fremmedsproglærere.

Ny fremmedsprogsdidaktisk viden afprøves og evalueres

Læringsfællesskabscirklen

Input i læringsfællesskaber kan fx være fra kurser, netværk, fagcaféer, pixier om fremmedsprogsdidaktiske emner, data fra skolen og fra NCFF

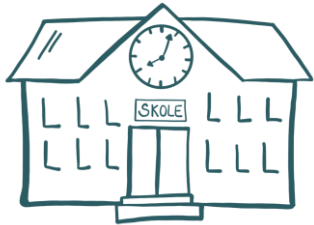
Fokus på:

- Elevernes læring
- Reflekterende dialoger
- Deprivatisering af praksis
- Samarbejde
- Fælles værdier og visioner

Tre cases om læringsfællesskaber

En skole for unge mellem 13 og 19 år, der har behov for at arbejde med faglige, sproglige eller sociale kompetencer og uddannelsesparathed. Ca. 200 elever og løbende optag året rundt. Modtageskole for nyankomne to-/flersprogede unge. Projektbaseret læring (PBL). 13 fremmedsproglærere.

En stor folkeskole i hovedstadsområdet. Ca. 1250 elever fordelt på to matrikler. Bred sproglig og kulturel mangfoldighed. Udfordringer med inklusion og trivsel. 21 fremmedsproglærere.

En mindre landsbyskole med 80 elever. Socioøkonomiske udfordringer. En del tosprogede elever fra primært Polen, Ukraine og Rumænien. Tre fremmedsproglærere.

Fælles erfaringer:

- Positiv udvikling af fremmedsprogundervisningen
- Styrket samarbejde mellem lærere
- Ramme for og indhold til den faglige udvikling
- Fælles didaktik i sprogfagene frem for fokus på undervisningsproget
- Eleverne oplever sammenhæng og genkendelighed mellem sprogfagene
- Ledelsens tydelighed og opbakning er afgørende – deltagelse, sparring, rammesætning

Gruppeaktivitet 2 (20 min)

Hvordan arbejder vi strategisk med fremmedsprog på vores (en) skole?

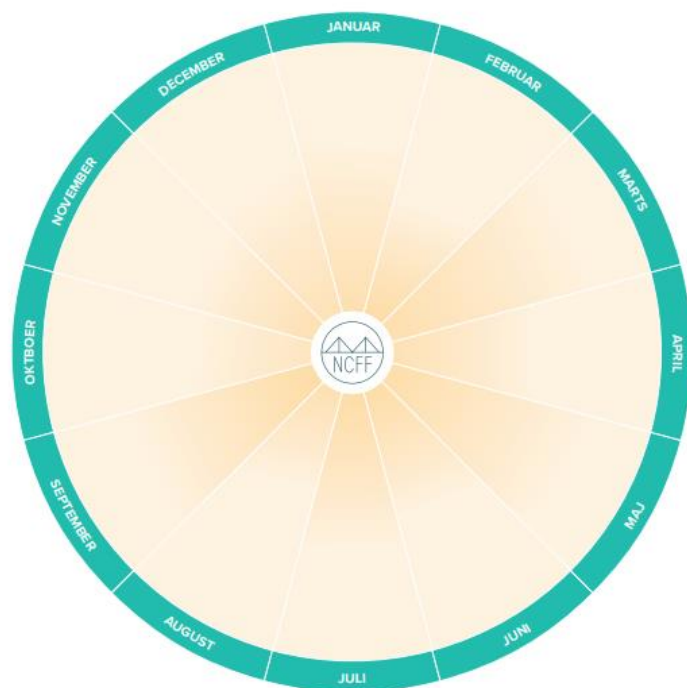

Brug årshjul som skabelon og find inspiration i idéer til indhold i skolens årshjul

Upload foto af jeres (foreløbige) årshjul til den fælles padlet eller send foto til rlc-skole@aalborg.dk

Årshjul for skolens arbejde med fremmedsprog

Idéer til indhold i skolens årshjul for fremmedsprogundervisningen

Følgende er inspiration til forskellige aktiviteter relateret til skolens fremmedsprogundervisning. Aktiviteterne kan op- og nedskaleres, tilpasses forskellige årgange, rykkes til andre tidspunkter på året m.m. Der er altså ikke tale om en faktisk plan, men om inspiration til fremmedsproglærere, sprogfagsledere, PLC og skoleledelse, når der skal laves en årsplan for skolens arbejde med fremmedsprog.

- Når I arbejder med årsplanen, så indtænk gerne:
- Den kommunale årsplan og eventuelt et fælles kommunalt tema for fremmedsproglærere
  - Samarbejde med skolens og/eller kommunens øvrige strategiske arbejde – her også en eventuel sprogstrategi
  - Bottom-up vs. op-down: Hvor giver det mening, at det er lærerne eller ledelsen, der kommer med udvalgte aktiviteter, planer, m.m.?
  - Tilbud, viden og redskaber fra NCF
  - Læringsfællesskaber: Vi har her indtænkt to runder af læringsfællesskaber efter modellen "Læringsfællesskabskirklen". Læringsfællesskaberne foregår i sprogteams (teams på tværs af sprog og klassetrin).

Læringsfællesskabskirklen

Del Nationale Center for Fremmedsprog

Måned	Planlægning, organisering og læringsfællesskaber	Eksempler på konkrete aktiviteter for eleverne/undervisning
Januar	<ul style="list-style-type: none"> • Sprogteam vælger indsatstræder og laver udkast til årshjul for fremmedsprog for det kommende skoleår. • Aftale om skoleudveksling med andre lande til det kommende skoleår. • Møde i det kommunale netværk for sprogfagsledere 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde om overgang og overlevering til ungdomsuddannelser
Februar	<ul style="list-style-type: none"> • Fælles planlægning/indgang for sprogteamet (inden elever møder ind efter ferien): <ul style="list-style-type: none"> • Didaktiske problemstillinger i fremmedsprogundervisningen i øvelser, og aktiviteter i årshjulet for fremmedsprog gennemgå og justeres (juni-august). • Møde i det kommunale netværk for sprogfagsledere • Møde i det kommunale netværk for skoleledere 	<ul style="list-style-type: none"> • Sprogfagslederen har forløb eller co-teaching med en af skolens årgange (august-november).
Marts	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsfællesskab (1. runde) • Fokus (fx kursus i flersprogethed) 	<ul style="list-style-type: none"> • Reklame for internationale tiltag på skolen • Afholde af Kommune international sprogdag i 2019 i kommunen eventuelt med inddragelse af tilbud fra European Day of Languages (EDL) • Fokus på flersprogethed fx via sprogpporter
April	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsfællesskab (1. runde) • Første møde i læringsfællesskabet 	<ul style="list-style-type: none"> • Et fagdidaktisk eller tværfagligt forløb eventuelt med brug af tilbuddet "Åben skole" – lad eleverne mærke at sproget er brugbart • Autentiske kulturmøder – sprogniveauabskasser/twinning
Maj	<ul style="list-style-type: none"> • Job-swap og/eller erfaringsudveksling mellem ungdomsuddannelser og grundskolen • Møde i det kommunale netværk for sprogfagsledere 	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsfællesskab (1. runde) • Undervisning
Juni	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsfællesskab (1. runde) • Andet møde i læringsfællesskabet 	<ul style="list-style-type: none"> • DM i sprog (november-december) • Sprogfagslederen har forløb eller co-teaching med en af skolens årgange (november-marts)
Juli	<ul style="list-style-type: none"> • Udvalgte aktiviteter og status på fremmedsprogundervisningen 	<ul style="list-style-type: none"> • Jul – interkulturelt perspektiv på traditioner • Sprogkælmøder (fx via www.ncf.dk)

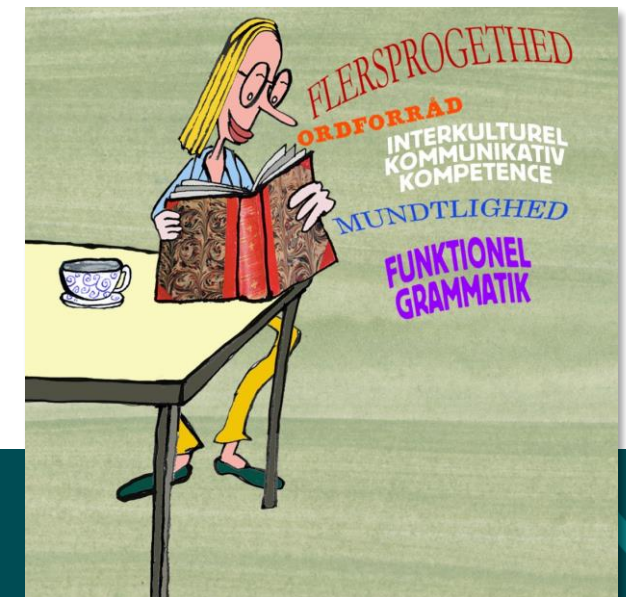

6. Fremmedsprogsdidaktisk opkvalificering

En systematisk og praksisnær tilgang til fremmedsprogsdidaktisk opkvalificering sikrer, at central viden når så mange lærere som muligt.

- Kompetenceudvikling af fremmedsproglærerne på skolen eller i kommunen
- Relevante fremmedsprogsdidaktiske emner:
  - Flersprogethed
  - Ordforråd
  - Funktionel grammatik
  - Mundtlighed
  - Tværfaglighed og CLIL
  - Interkulturel kommunikativ kompetence
- Læringsfællesskaber på skolerne
- Refleksionsaktiviteter med praksisudvikling i fokus

Temahæfter

Få inspiration fra NCF til at arbejde med konkrete temaer i undervisningen.

<

Pixi om Mundtlighed

Inspiration til at arbejde med elevernes mundtlige sprogfærdighed

November 2023

Pixi om Ordforrådstilegnelse

Inspiration til arbejdet med ordforråd i fremmedsprogundervisningen

November 2023

Pixi om Funktionel grammatik

Inspiration til at arbejde ud fra en funktionel tilgang til grammatik

November 2023

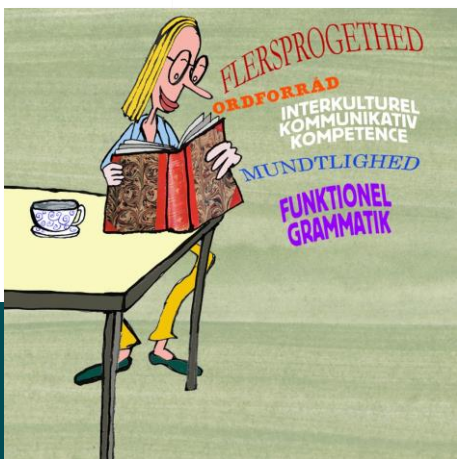

Pixi om Interkulturel kommunikativ kompetence

Inspiration til at arbejde med interkulturel kommunikativ kompetence

November 2023

>

Eleverne (igen)

Elever fra projektet *Fremmedsprog Forandring og Forankring* giver udtryk for, at de mærker en positiv forskel i deres fremmedsprogsundervisning efter skolen har arbejdet med konceptets forskellige komponenter: uddannelse af en sprogfagsvejleder til skolen, fremmedsprogsdidaktiske kursusforløb, læringsfællesskaber og netværk.

”Jeg har fransk. Min lærer, hun er ret vild. Hun lærer mig ret mange ting. Også især [...], at det ikke kun skulle handle om, at vi sad med et papir, men meget mere om interaktioner og sådan noget, igennem fransk. Og det var hun egentlig ret god til. Så det har gjort det hele lidt mere spændende.”

Et centralt fremmedsprogsdidaktisk fokus er flersprogethed i undervisningen. En lærer fortæller om, hvordan hun oplever, at det skærper hendes fokus på (at inddrage) elevernes sproglige ressourcer.

”Og det var det [at bruge elevernes sproglige kompetencer] jeg tror, jeg fik øjnene op for. Der er også noget selvværd omkring det og den måde - den motivation, der er for sprog, når de [eleverne] pludselig opdager, at der er rigtig mange, der har nogle andre [sprogkompetencer]. Det kan være islandsk, og det kan være kurdisk [...] og at de kan bruge og få øje på det og bringe det i spil ind i sprogundervisningen [...], så vokser de lige lidt.”

En sprogfagsvejleder har evalueret de nye greb i undervisningen med sine elever.

Eleverne oplever, at undervisningen er: **grundig, favnende, varieret, meningsfuld og motiverende**

Tak for nu.

Spørgsmål?

